

Yrkande om intäktsram 2012-2015

Bilaga till ansökan i Kent om intäktsram för REL00044 enligt SFS 2010:304/EIFS 2010:6

1 Yrkanden

1.1 Inledning

Den ansökan om intäktsram som Gotlands Energi AB (GEAB), REL00044 nu lämnar in till Energimarknadsinspektionen (EI) är den första enligt den nya förhandsregleringen, som träder i kraft 1 januari 2012. GEAB vill härmed framföra följande. GEAB:s ansökan är baserad på den schablonmetod som EI utarbetat. I vissa fall har det dock saknats vägledning. Dessa fall berör i flertalet fall beräkningen av kapitalbas. Det har också visat sig att för vissa områden är det oklart vilken förläggningssmiljö som bör väljas. I andra fall saknas riktlinjer för beräkningen av nuanskningsvärden när normvärden saknas.

EI:s reglermodell har varit föremål för ett intensivt utredningsarbete. Flera väsentliga parametrar har blivit fastställda i ett sent skede i processen. I något fall avviker GEAB från EI:s schablonmetod. Detta framgår av nedanstående redogörelse. Med tanke på den osäkerhet som råder, inte minst med tanke på att nivå och metod för kalkylräntan saknas, kan GEAB:s ansökan om intäktsram senare komma att behöva ändras/kompletteras. När kalkylräntan och övriga osäkra parametrar är fastställda förutsätter således GEAB att det finns möjlighet att återkomma och ändra/komplettera ansökan om intäktsram om så skulle behövas. Vidare förutsätter GEAB att möjlighet finns att även komplettera ansökan med eventuella korrigeringar till kapitalbas med mera eftersom kort tid stått till förfogande för att ta fram underlag och upprätta ansökan om intäktsram.

Av ellagen (5 kap. 20 §) framgår att om de samlade intäkterna under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska överskott eller underskott minska respektive öka ramen för den påföljande perioden. Av prop. 2008/09:141 sidan 46 anges att de omfattande prognoser som ligger till grund för intäktsramen kan vara bristfälliga exempelvis på grund av nya och oförutsedda omständigheter. Vissa avvikelser från intäktsramen bör därför accepteras. Om intäkterna har understigit intäktsramen bör företaget få höja avgifterna under nästpåföljande period. Ett företag bör inte kunna få

samla på sig flera perioders underskott för att senare eventuellt kraftigt höja intäkterna.

Det är omfattande beräkningar och bedömningar som ligger till grund för ansökan om intäktsram. Detta gäller såväl intäkter och löpande kostnader som ingående kapitalbas och investeringar. Det finns risk för oförutsedda omständigheter som inte kunnat förutses vid ansökan. Dessa kan t ex vara störningar som medför stora kostnader för reparationer, utbetalningar till kunder till följd av avbrott större än 12 timmar, stora kvalitetsavdrag samt förändrade myndighetskrav i form av utvecklandet av en nordisk slutkundsmarknad samt ytterligare krav på separation av IT-system till följd av unbundling.

GEAB:s ansökan utgår från normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden. Några avdrag/tillägg för försämrad/förbättrad kvalitet har således inte gjorts.

GEAB anser att ansökan om intäktsram är skäligen och förutsätter att de belopp varmed verkliga intäkter kan komma att avvika från intäktsramen får påverka intäktsramen påföljande period. Föreliggande ansökan om intäktsram är uttryckt i 2010 års prisnivå. Indexjusteringar till löpande priser förutsätts ske av EI efter tillsynsperiodens slut.

Härmed inlämnas av Gotlands Energi AB:s styrelse fastställd ansökan till intäktsram för åren 2012 - 2015. Ansökan har också godkänts av årsstämman i Gotlands Energi AB. I övrigt hänvisar vi till nedanstående yrkanden med därtill hörande kommentarer.

1.2 Yrkanden

Gotlands Energi AB, REL00044 yrkar härmed om en intäktsram om 1 348 000 000 kronor för tillsynsperioden 2012-2015.

1.3 Motivering för yrkandet

Kundernas och samhällets krav på en säker elleverans har kraftigt ökat. För att leva upp till dessa krav har GEAB genomfört stora investeringar i elnätet under de senaste åren. Från 2004 och fram till och med 2010 har GEAB investerat 592 miljoner kronor för att förbättra leverans kvaliteten och uppfylla ökade myndighetskrav (t ex nya mätare).

Lönsamheten i elnätsverksamheten har inte varit tillfredställande under senare år. Under åren 2004-2007 var GEAB:s elnätspriser oförändrade. GEAB har därefter justerat elnätspriserna årligen fram till den senaste prishöjningen 2010-08-01. Detta

för att bland annat möta kunders och myndigheters ökande krav. GEAB ser även i framtiden ett stort behov av att utveckla elnätet för att möta kundernas och samhällets krav på ett elnät med hög leverans kvalitet. Elnätet behöver även utvecklas och byggas om för att kunna möta kraven på ökad flexibilitet både vad det gäller uttag och inmatning av energi. Under perioden 2012–2015 planerar GEAB att investera cirka 400 Miljoner kronor för att bland annat möta dessa krav. De ökade investeringarna innebär att elnätspriserna måste höjas jämfört med dagens nivå. Vidtagna effektiviseringar kompenserar inte för ökade kapitalkostnader under tillsynsperioden. I GEAB:s ansökan till intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 har dessa prishöjningar inkluderats i yrkandet.

Under regleringsperioden 2016-2019 planerar Svenska Kraftnät att ta i drift en ny förbindelse mellan Gotland och fastlandet. Bakgrunden till denna nya förbindelse är de överföringsbegränsningar som finns i dag samt ett fortsatt stort tryck från vindkraftprojektörer att ansluta till GEAB:s elnät. För att klara dessa anslutningar under nästa period måste elnätet förstärkas kraftigt på ön, till en beräknad total kostnad om drygt en miljard kronor. Delar av det förstärkta elnätet måste stå klart när den nya fastlandsförbindelsen tas i drift, vilken enligt uppgift beräknas ske under 2016-2017. Detta innebär att GEAB planerar, som ett första estimat, att investera cirka 50 Mkr under 2014 och cirka 100 Mkr under 2015, för att påbörja förstärkningen av elnätet. Dessa investeringar ligger utanför de angivna investeringarna i denna ansökan, eftersom det förstärkta elnätet inte kommer att tas i drift under reglerperioden 2012-2015 och kommer därmed inte med i kapitalbasen. Investeringarna måste ändå finansieras under reglerperioden. Investeringarna är avhängiga ett investeringsbeslut av Svenska Kraftnät gällande den nya förbindelsen mellan Gotland och fastlandet.

GEAB har använt budgeterade kostnader för 2011 avseende överliggande nät och nätförluster för respektive år under reglerperioden 2012-2015.

GEAB:s ansökan ligger i paritet med det belopp som erhålls med EI:s schablonmetod, förutsatt en real WACC på 6,6 % före skatt. Behovet av ökade intäkter under åren 2012 – 2015 relativt intäkterna 2011 bedöms överstiga den allmänna prisutvecklingen.

2 Förutsättningar

2.1 *Investeringsprinciper*

GEAB definierar en investering som en resursinsats som syftar till att nyskapa eller ersätta kapacitet av något slag och som förmodas ge nyttovärde i framtiden.

För att åtgärden skall klassificeras som investering krävs att denna investering har en beräknad ekonomisk livslängd överstigande 3 år.

I investeringen inräknas följande kostnader:

- Projekteringskostnader för åtgärder i projektplan efter initierings- princip- eller investeringsbeslut.
- Kostnader för konstruktion, beredning och övriga till ett projekt direkt hänförliga insatser.
- Egentliga byggnadskostnader innefattande alla av ett byggnadsprojekt direkt föranledda kostnader för material, arbete, transporter, entreprenader, skadeersättningar.

Bolagsgemensam administration aktiveras inte.

EI anser att ett nuanskaffningsvärde baserat på EBR:s kostnadskatalog skulle bli högre än om redovisningsmässiga anskaffningsvärden används om nätföretaget tillverkar tillgången i egen regi. De kostnader som ingår i EBR men som normalt inte ingår i ett anskaffningsvärde enligt god redovisningssed är enligt EI följande:

- Projektanknutna arbetsomkostnadspålägg (lokaler, utbildning, personaladministration, kontorsomkostnader).
- Vissa komponenter i materialomkostnadspålägget (inköp, lokaler samt räntor på inneliggande lager).

EI har sålunda exkluderat utbildning, personaladministration och övriga kontorsomkostnader från arbetsomkostnadspålägget och sänkt pålägget från 152 % till 102 %. Materialomkostnadspålägget har på motsvarande sätt sänkts från 8 % till 6%.

Som framgår ovan aktiverar GEAB delar av indirekta kostnader såsom utbildning och personalomkostnader såvida de inte är hänförliga till central administration. Detta har GEAB tolkat som god redovisningssed samtidigt som GEAB likställer sin redovisning

med om GEAB istället upphandlar tillgången externt. GEAB delar således inte EI:s tolkning av vad som bör ingå i anskaffningskostnaden enligt god redovisningssed.

Detta innebär att GEAB under första tillsynsperioden inte får full kostnadstäckning för investeringarna. För kommande perioder är det av stor betydelse att GEAB i normalfallet får kostnadstäckning för investeringarna oavsett om de tillverkas i egen regi eller upphandlas externt.

2.2 Indexering

GEAB:s ansökan om intäktsram är i enlighet med EI:s anvisningar när det gäller prisnivå. Opåverkbara kostnader och påverkbara kostnader utan effektiviseringskrav är redovisade i löpande priser medan kapitalbas och påverkbara kostnader med effektiviseringskrav är redovisade i prisnivå 2010.

GEAB förutsätter att EI innan beslut om slutlig intäktsram under 2016 automatiskt genomför de ändringar för kapitalbas och påverkbara kostnader med effektiviseringskrav som blir en följd av de utfallsindex som fastställts för varje år under tillsynsperioden.

3 Kapitalbas

3.1 Värderingsgrund

Grunden för kapitalkostnaden ligger i kapitalbasen. Där ingår anläggningstillgångar som GEAB använder för att bedriva nätverksamhet. Dessa finns i nätdokumentationssystemet, NetBas. Huvuddelen av den redovisade kapitalbasen per 2010-12-31, finns i detta system. Komplettering av vissa speciella anläggningsdelar, finns dokumenterade i separata system.

I arbetet med att värdera kapitalbasen har i största möjliga utsträckning EI:s beslutade normvärdeslista använts, med tillhörande översättningslista för de anläggningsdelar som inte direkt finns beskrivna i normvärdeslistan. I ett fall använder vi "Annan metod" trots att anläggningsdelen finns i normlista, och det gäller elmätare, där det inte går att särskilja kostnader för insamlingssystem och mätare i vissa av de mätarbytesprojekt som genomförts. Detta betyder att GEAB i övrigt endast värderat anläggningar som inte finns med i EI:s normvärdeslista med annan metod.

"Ej definierade områden" i tätorter har åsatts samma normvärde (kronor/km) som angränsande definierad förläggingsmiljö.

GEAB har använt ett tydligt dokumenterat tillvägagångssätt, vid inventering och kontroll av anläggningstillgångarna. En systemfunktion har tagits fram för att beräkna anläggningstillgångar per normvärde och förläggingsmiljö.

GEAB vill även framföra ett önskemål om normprislistan. Vissa anläggningar som beskrivs i punkt 3.1.2 nedan, såsom sjökabel, debiteringsmätare kategori 2-5 och inomhusbetjänta stationer, där vi önskar att åtminstone sjökabel och mätare borde finnas i normprislista.

GEAB har valt att redovisa sjökabel och vissa kategori 2-5-mätare enligt normlista, som landsbygdförlagt kabel och enkeltariffmätare, trots att normprisvärdet är betydligt lägre än det verkliga värdet. Detta har gjorts p.g.a att det är kostsamt att verifiera "skäligt värde" om anskaffnings eller bokfört värde saknas.

3.1.1 Normvärde

Merparten, 93% av GEAB:s kapitalbas värderas enligt normvärdesmetoden, där EI:s framtagna normvärden har använts.

- 100% av ledningarna i kilometer är värderade enligt normvärden
- 92% av stationerna i antal är värderade enligt normvärden
- 9,6% av debiteringsmätarna i antal är värderade enligt normvärden

3.1.2 Värdering med ursprungligt anskaffningsvärde

Nedan redovisas de anläggningsdelar där normvärden saknas men som kan åsättas ett anskaffningsvärde och mer i detalj vilken metod som använts för att inhämta uppgifter om anskaffningsvärden för de aktuella anläggningstyperna.

3.1.2.1 Mätvärdesinsamlingssystem

Totalt används idag fyra olika mätvärdeshanteringssystem. I två av dessa fall går det inte i att särskilja kostnader för system och mätare. Det gäller systemen; A-collect och Maps, Systemen redovisas nedan;

- Maps.

När det gäller mätvärdesinsamlingssystemet Maps, går det inte att få fram varken anskaffning eller bokfört värde för insamlingssystemet, däremot går det i slutdokumentationen av projektet, att hitta kostnaderna för mätarna och systemet tillsammans. Dessa projektdokument bifogas vid

rapporteringstillfället och gäller insamlingssystem samt 10 000 mätare.

Dokument; 0985_001, 0986_001, 0987_001, 0988_001 och 0989_001.

- A-collect

När det gäller för mätvärdesinsamlingssystemet A-collect, går det inte att få fram varken anskaffning eller bokfört värde för enbart systemet. Däremot går det i slutdokumentationen av AMR-projektet, samt i vårt ekonomisystem, att hitta kostnaderna för mätarna och systemet tillsammans. Därför redovisas insamlingssystem, tillsammans med 25 713 enkeltariffmätare och 395 effektmätare enligt anskaffningsvärde. Dessa projektdokument bifogas vid rapporteringstillfället och gäller insamlingssystem samt 26 108 mätare.

Dokument; Mätinsamlingssystem och Rapport P-AMR.

- Elin

När det gäller för mätvärdesinsamlingssystemet Elin återfinns investeringskostnaderna i vårt ekonomisystem, en sammanställning av kostnaderna samt vilka konton dessa är kopplade till bifogas ansökan.

Dokument; Mätinsamlingssystem

- MDS

När det gäller för mätvärdesdatabasen MDS återfinns

investeringskostnaderna i slutdokumentation från projektet och bifogas ansökan. Dokument; 0990_001

3.1.2.2 *Driftsystem*

När det gäller driftsystemet bifogas en slutrapport där kostnaden för systemet framgår, dokument; 0984_001, tillsammans med faktura för PLC utrustning. Fakturan avser tre enheter och används för att få fram ett styckpris om 43 328 kr multiplicerat med det antal stationer vi har PLC-utrustning, (23). Bifogas även en faktura om 155 594 kr för konvertering av PLC för att klara kommunikation med våra fjärrstyrda frånskiljare.

3.1.2.3 *HVDC-Light*

Mellan 1998 och 2004 genomfördes ett pilotprojekt på Gotland med världens första HVDC-Light överföring, mellan Näs och Visby. Det var ett samprojekt mellan Vattenfall, ABB och GEAB. Anläggningen är unik i sitt slag och likvärdiga enheter går

inte att återfinna i normprislista. Som framgår i bifogad slutdokumentation, "Gotland HVDC-Light Slutrapport" blev den totala slutkostnaden drygt 180 Mkr. Kostnaderna återfinns i ekonomisystemet och i bilagan "HVDC-Light värde" återfinns projektnummer som kostnaderna är kopplade till. Dessa anskaffningsvärden har sedan indexerats till 2010 års prisnivå.

3.1.2.4 Fjärrmanövrerade frånskiljare

Alla våra frånskiljare har värderats enligt normprislista.

3.1.2.5 Sjökabel

Förläggingsmiljö för sjökabel finns inte i normvärdeslistan. I valet mellan att använda annan metod för värdering eller normprislista, har GEAB valt att ange sjökabel som kabel förlagt på landsbygd normal, även om detta värde är avsevärt lägre än kostnaden för sjöförlagd kabel.

3.1.3 Värdering med bokfört värde

Metoden bokfört värde har inte använts vid värdering av GEAB:s anläggningar.

3.1.4 Värdering med annan grund

Metoden har inte använts vid värdering av GEAB:s anläggningar.

3.1.4.1 Inomhusbetjänade nätstationer

GEAB har ett mindre antal inomhusbetjänade nätstationer där man kan anta att en oberoende värdering skulle hamna betydligt över normvärdet i normprislista, GEAB har dock valt att använda sig av normprislista.

3.1.4.2 Debiteringsmätare (kategori 2-5)

395 debiteringsmätare, kategori 2-5, återfinns i punkt 3.1.2.1., som ingår i totalkostnaden för de mätarprojekt som genomförts. Vidare finns ytterligare cirka 200 debiteringsmätare, kategori 2-5. GEAB har valt att ange dessa enligt normprislista som enkeltariffmätare kategori 1.

3.1.5 Investeringsplan

För perioden 2011-2015 uppgår redovisningsenhetens investeringsplan till cirka 540 miljoner kr. Av de totala investeringarna utgör tillväxtinvesteringar drygt 238 miljoner kr. Resterande investeringar utgörs av reinvesteringar som i mycket begränsad grad ökar kapitalbasen då det förutsätts att motsvarande tillgångar utrangeras.

3.1.6 Reservmaterial

Inget reservmaterial är angivet eftersom reservdelslagret ägs och tillhandahålls av andra företag.

4 LÖPANDE KOSTNADER**4.1 Påverkbara kostnader**

Påverkbara kostnader för 2012-2015 baseras på GEAB:s kostnader under 2006-2009. Uppgifter från årsrapporter och särskilda rapporter är inlagda och går inte att ändra.

4.1.1 Anläggningar som inte ska ingå i kapitalbasen

De anläggningstillgångar som inte ska ingå i kapitalbasen är i första hand kontorsbyggnader, inventarier, depåer och mark samt vissa IT-system. I mark ingår ägd mark, intrångsersättning, ledningsrätt och servitut för stationer och ledningar.

Beräknade kapitalkostnader för dessa anläggningstillgångar ska redovisas som en del av nätföretagets löpande kostnader.

För dessa tillgångar har GEAB redovisat bokförda värden för utgången av år 2005, 2006, 2007 och 2008. GEAB har vidare redovisat årets avskrivningar för åren 2006 – 2009. Kapitalkostnader är sedan beräknade med av EI fastställd nominell ränta på 4,83 %. Dessa kapitalkostnader har sedan omvandlats till en löpande påverkbar kostnad.

4.2 Opåverkbara kostnader inklusive nätförluster

GEAB har valt att göra en egen prognos av opåverkbara kostnader.

GEAB har använt budgeterade kostnader för 2011 avseende överliggande nät och nätförluster för respektive år under reglerperioden 2012-2015.

Myndighetsavgifter i form av Elsäkerhetsavgift, Nätövervakningsavgift och Elberedskapsavgift bokas i GEAB:s redovisning som en negativ intäkt.

Myndighetsavgifter avseende 2006-2009 redovisas i bifogad fil; Myndighetsavgift 2006-2009.

5 KALKYLRÄNTOR

5.1 *Kalkylränta för elnätsanläggningar (WACC)*

I beräknad intäktsram utgör kapitalkostnaden XX%. Det innebär att kalkylräntan utgör en viktig parameter i den nya regleringen. Vid tidpunkten för ansökan saknas information om nivå och metod för hur kalkylräntan kommer att beräknas. EI har enbart meddelat att den WACC på 5 % som har legat i inrapporteringssystemet Kent kommer att ligga kvar. EI kommer årligen på hösten att fastställa en kalkylränta, WACC, för vart och ett av åren 2012, 2013, 2014 och 2015.

De reala kalkylräntor före skatt som EI har fastställt för åren 2004–2009 har varierat mellan 5,8 % och 7,1 %. Det kan även förväntas en stor variation för de kalkylräntor som kommer att fastställas för åren 2012–2015. Detta gör det svårt att nu kunna prognostisera intäktsram. Denna svårighet accentueras av att EI inte heller angivit metod för hur kalkylräntan kommer att beräknas.

GEAB:s inställning är att kalkylräntan bör vara stabil över en tillsynsperiod. I övrigt anser GEAB att den metodik som EI tidigare beslutat om och som framräknats av konsultföretaget ICE-CAPITAL är acceptabel. Inför inrapporteringen har GEAB inte tagit fram ett eget förslag till WACC utan har tagit ett genomsnitt av EI:s beslutade WACC för åren 2006-2009. Den på detta sätt framräknade WACC:en blir 6,6 % reallt före skatt. GEAB har således tagit fasta på vad som har angivits i förarbetena till lagstiftningen, dvs. att avkastningen i nätverksamheten ska motsvara vad som kan bedömas vara normalt i konkurrensutsatt affärsverksamhet med motsvarande risknivå.

5.2 *Kalkylränta för övriga anläggningstillgångar*

EI har fastställt en ränta för övriga anläggningstillgångar. Denna kommer att användas för att räkna ut en kapitalkostnad som sedan omvandlas till en löpande påverkbar kostnad. Nivån på denna ränta utgår från en riskfri nominell ränta på lånat kapital med tillägg på en procentenhet. Detta ger en fastställd nominell ränta på 4,83%, vilket är den räntesats GEAB använt.

GEAB har använt denna ränta även om GEAB anser att den är felaktigt beräknad. Övriga anläggningstillgångar som exempelvis mark och byggnader ska enligt god redovisningssed aktiveras i balansräkningen varför GEAB som ägare betraktar dessa

anläggningar på samma sätt som elnätsanläggningar. GEAB anser att räntan istället bör vara 8,7 % under den första tillsynsperioden.

5.3 Rörelsekapital

Rörelsekapitalet definieras som omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.

GEAB omsättningstillgångar redovisas exklusive likvida medel och lager.

GEAB har valt att inte begära något rörelsekapital för redovisningsenheten under den första tillsynsperioden trots att behov föreligger. Om EI beslutar om ex vis en kalkylränta som avviker från den som GEAB tillämpat i sin ansökan måste GEAB överväga att ändra/ komplettera ansökan med behov av rörelsekapital.

5.4 Avskrivningstider

GEAB avskrivningstider för eldistributionsanläggningar baseras på bedömd ekonomisk livslängd för varje typ av anläggning.

- Hög- och lågspänningsledningar 35 år
- Transformatorer, nät- och mottagningsstationer 25-35 år
- Inventarier och mätare 3-10 år

Med tanke på den tekniska utvecklingen och de högre krav som finns på tillgänglighet och funktionalitet finns en tendens att komponenter i anläggningar och mätare måste bytas ut med kortare intervall än ovanstående avskrivningstider. Detta innebär att oavskrivna bokförda värden måste tas som engångskostnad. I framtiden måste därför kortare avskrivningstider övervägas för vissa typer av anläggningar, inte minst med tanke på framtida investeringar i "smarta elnät".

Ovanstående visar att avskrivningstiderna i den externa redovisningen är betydligt kortare än den i regleringen.

Med vänlig hälsning

Anders Mårtensson
Gotlands Energi AB